

לג:

עין משפט
גר מצוה

המביא פרק רביעי ביצה

מסורת הש"ס

א) [תוספתא שבת ס"ו],
ב) שבת קמ"ו, ג) וע"פ
חז"ל פסחים ק"ד: ד"ה ר"ב,

גליון הש"ס

גפ"ה הוה פסחא וקן
לפסחא דמתני' אלן
שנסח ס"ד מ"ו
דכתיב: שם חכ"א
אחר זה ואחר זה ע"פ
שבת דף קטו ע"ב רש"י
ד"ה שמה יקטום:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
א) תוס' ד"ה כ"ה הי"ט וכו'
ובי"ט ל"ב נשמה יתירה.
כ"ב ע"פ רש"י פסחים
דף ק"ב ע"ב ד"ה ושמאל
אמר ר"ה י"ט וכו' פסח:

לעו רש"י

ובגמ' [ויקרא].
לחנן באורי' אישכרי' [ויקרא].
[אישכרי' וכו'] לנחם.
לחל פליש"י [ויקרא].
[פליש"י] לנחם.
דולוי' [הדלוי' וכו'] [ויקרא].
מצד [עין גזין] ש"פ.
איש' ורש"י [ויקרא].
ברכש"א [ברכש"א וכו'] [ויקרא].
באורי' פסח:

מוסף רש"י

שובר אדם את החבית.
מלאה גרוגרת, כספן או
פסח, לאכול מפנה
גרוגרת. דלן תתקל
שם אסור בשבת, ובלבד
שלא יתבון לעשות
כלי. לטקס יפה שפוח
נפש וטוב מזה.

כ"ב מ"י שם שו"ת ח"ח
שבת פלוג' ח סמך
לחן ע"ה ט"ע ח"ח כ"י
שכב ספ"ד ד"ה ח"ח
ספ"ד:
ג ב מ"י שם שו"ת ח"ח
ס"י שכב ספ"ד:
ג א מ"י שם ח"ח:
ג ב מ"י שם ח"ח:
ג ב מ"י שם ח"ח:
ג ב מ"י שם ח"ח:
ג ב מ"י שם ח"ח:
ג ב מ"י שם ח"ח:
ג ב מ"י שם ח"ח:
ג ב מ"י שם ח"ח:
ג ב מ"י שם ח"ח:

רבינו חננאל

פטור אבל אסור קא קשיא לי חייב השתא פטור אבל אסור
תשובה גדולה חזרה להשיבני דלפני פטור אבל אסור
קא קשיא לי כ"ש דחייב חטאת קא קשיא לי אבל לא קשיא כלל
דהתם מיירי נקשין שאין ראויין למאכל בהמה וקשה מאי מאריך
בלשוננו השתא פטור אבל אסור קא
קשיא לי לשני ליה ללחמך התם מיירי
נקשין וע"ק דמשמע דנקשין מתקרי
לרבי יהודה ונסמון ממיר רבי יהודה
אף להרי"ה דלמחר דמפשה ויהיב
אלותא וכו' ור"מ דגרסי בגרסא
דר"ח דגרסי ח"ל ור"פ דרבי יהודה
מצינו לרבי כהנא פטורא דהכריתא
נשנית נשמות דהא הא דקאמר פטור
אבל אסור קא קשיא לי דלדרכה
מוחר לגמרי ואפי' למתלה חייב
חטאת מבניא כ"ש דנשנית בטעות
כיון דקמי חייב חטאת וא"ל רב
כהנא לרבי יהודה מנין לשני לך
דהכריתא מיירי נקשין שאין ראויין
כלל למאכל בהמה ולכן זהו דלהרי"ה
פטור אבל אסור לחנן זו שני חייב
חטאת אבל לירדן קשה דנקשין נמי
קא אמרת דמוחר להרי"ה דקאמר
משפח ויהיב אלותא וכו' ומ"מ רב
יהודה לא היה מודה ליה דרבי יהודה
ס"ל דלחנן שני פטור אבל אסור
וליהוי מומר אפי' למתלה אף על
גב דקשין הן להרי"ה מותר:

כ"י הוי"ג בי רב יהודה הוה מפשה
אין בו. ומיירי להרי"ה כדמסקי
דפרי כרנן דלמחר התם גבי לחנן
שני פטור אבל אסור ולהרי"ה מומר
אפי' למתלה ולא גזרו שמה יקטום
וא"ת למה נמנע כשחל יו"ט גמ"ש
מלהרי"ה בשמים משום שמה יקטום
והא לא חיישין כדמוכח הכא אלינא
דרבי יהודה דס"ל כרנן וגם אין שייך
לפרושי טעמא משום אש גיהנם
שמתחיל לשרוף ולהסקיה ולכן
מזכירין כלל מ"ש דעלמא וכשחל
יו"ט גמ"ש אז אין האש מתחיל
לשרוף ולהסקיה ולכן לא מזכירין
דהא גם כיו"ט שונה דל"כ גם
במולאי יו"ט אמאי לא מזכירין
אבשמים וגם אין לפרש דהא דמזכירין
אבשמים גמ"ש משום נפש יתירה
שאזר ומריח הבשמים ומישז דעמו
עליו וכשחל גמ"ש אז אינו מפסיד
ר"א דקאמר התם חייב חטאת הכא פטור
אבל אסור רבנן דקא אמרי התם פטור אבל
אסור הכא מותר לבתחלה ולית ליה לרבי
אליעזר הא דחנן שובר ובלבד את החבית
לאכול כמנה גרוגרת ובלבד שלא יתבון
לעשות כלי אמר רב אשי כי תניא הריא
במוסתקי' ומגבב מן החצר: ת"ר מגבב
מן החצר ומדליק שכל מה שבחצר מוכן
הוא ובלבד שלא יעשה צבורין צבורין
ורבי שמעון מתיר במאי קא מפלגי מר
סבר מחזי דקא מכניף למחר וליומא אחרינא
ומ"ם קדרתו מוכחת עליו: אין מוציאין
את הטוב וכו': ואין מושם דקא מוליד
ביום טוב: ואין מלבבין את הרעפים:
מאי קא עביד אמר רבה בר בר חנה א"ר
יוחנן הכא ברעפים חדשים עסקינן מפני
שצריך

אולי בהמה. כגון קש ועלי קש אין בהם משום חטאת כלי ומותר
לקטום ולתקן קש של שבלין בשבת לחנן שני: לפני' ויטלי"ר
משום בגלא: ומוללו. בין אבשמים שכן אובלי
להרי"ה בו. שיהא מקום הקטימה לח וריחו נודף גזירה דלא לימי
לקוטמו לחנן זו שני דהתם כלי
משוי ליה ואיכא איסורא דאורייתא:
פטור דלית ליה כלל: חייב חטאת.
בשבת יש עלי בשמים שכן אובלי
בהמה ואפי"ה חייב: ח"ל. רב
יהודה השתא פטור אבל אסור קא
קשיא לי כלומר תשובה גדולה חזרה
להשיבני אש מלאה כריתא אומרת
לחנן זו שני פטור אבל אסור אף
היא היתה תשובה לדברי שאני אומר
מוחר למתלה וכל שכן שהבאת לך
חיוב חטאת אבל אינה תשובה דכי
מציא הריא נעבי בשמים קשין שאין
ראויין למאכל בהמה: קוטמו ומריח
זו. ואפי' למתלה דהא אף לחנן
זו שני שרי אלא אורחא דמילתא
נקט שאין דרך רבין לתקן לחנן:
נקשין אמאי לא. להרי"ה זו מי גזרו
רבנן כשאין מתכוין לכלי אטו מתכוין:
והסגן שובר אדם חבית. מנופה שיש
בה גרוגרות ואוכל ונבלג שלא
יתכוין ליעות השבירה להיות לה לפה
שמה עור כלי: הוה מפשה.
אישכרי"ר נלע"ו כשמספק ידיו
ענפים מעץ גדול כמו ויפסחתי (איכה
ג) עשה לי גדר כסעפיות בענפי
עלי היער כסעפיות דרכי בני גזר
אלא נדקן שעושין בני היערים
שקורין פליש"י: הוה מפשה.
מן התלושין: אלותא. מקלות
גדולים כמו ולא באלה ולא ברומח
במסכת שבת (דף ק"ג): ואב"ג
דמויא לקספא רבנן וכו'. שיהא
קשה וראוי לעשות ממנו בית יד
לקרדוס ולפסל שקורין דולוי"ר והוא
היה שונה להרי"ה: לא יעול אלא
מן האבוס של כהמה. דלכר הראוי
לאכילה מוכן לכל נודך אבל עלים
הואיל ודרכן לדכר האסור כגון
לעשות כלים לא המירו לטעמן אלא
להסקיה: שלא יקטמו: אקיס קאי:
אחד זה ואחד זה. אחד שבת ואחד
יום טוב: אינו אלא משום שבות.
דקטימה תקון כלאחר יד הוא ולא
תקון מעילא הוא אלא א"כ מתחבו
וממחקו כספין. והשתא קא מהדר
למרוי קושיא דלעיל הא דמני לעיל
נקשין לא יקטמו להרי"ה ר' אליעזר
דלמחר כקוטס לכלי חייב חטאת הכא
גבי קוטס להרי"ה פטור אבל אסור
גזירה שמה יקטמו לכלי והא דרב
יהודה דמפשה להרי"ה כרנן דלמרי
כקוטס לכלי פטור אבל אסור הכא
להרי"ה מומר למתחילה: ולית ליה
לרבי אליעזר כו'. והא הכא דכי
מתכוין לעשות כלי איכא
לא גזרו רבנן למתחילה: כי תניא הריא.
דמוסתקי'. כי תניא הריא. דמוסתקי'.
בניה שבויה שמדקקן שבריה כספך של עץ
שקורין ש"ף ועושין הימנו זפת וקורין
אותו ריישי"א וריחו דומה לריח לבונה
ובלשון ערבי קורין אותו מוסתקי' ומדקקין
זו קערות חרס למגור זה שלא יתכוון לעשות כלי:
שצריך

אמר רבי יהודה אובלי
בהמה אין בהן משום
חטאת. ומתבין ע"ה
מטלתי' עצי בשמים
להרי"ה ולהניף בהן לחולה
ופוקשין כי תניא הריא
בקשין. קשין בני מילה
גמרי. ואוקימנא ח"ב
מוללו ומריח בו. קוטמו
ומריח בו. ברי"א ברכין.
אבל בקשין לא יקטמו
ואם קטמו פטור אבל
אסור. לחצות בו שינוי לא
יקטמו ואם קטמו חייב
חטאת. הני דקאמר
ומריח בו. ואוקימנא
ברכין. ותניא אידך לא
יקטמו וקאמר רב
יהודה לא היה מודה ליה דרבי יהודה
ס"ל דלחנן שני פטור אבל אסור
וליהוי מומר אפי' למתלה אף על
גב דקשין הן להרי"ה מותר:

מתכוין לעשות כלי איכא
לא גזרו רבנן למתחילה: כי תניא הריא.
דמוסתקי'. כי תניא הריא. דמוסתקי'.
בניה שבויה שמדקקן שבריה כספך של עץ
שקורין ש"ף ועושין הימנו זפת וקורין
אותו ריישי"א וריחו דומה לריח לבונה
ובלשון ערבי קורין אותו מוסתקי' ומדקקין
זו קערות חרס למגור זה שלא יתכוון לעשות כלי:
שצריך

מנופה שיש
בה גרוגרות ואוכל
ותבון ליעות השבירה
להיות לה לפה שמה
עור כלי: הוה מפשה.
אישכרי"ר נלע"ו כשמספק
ידיו ענפים מעץ גדול
כמו ויפסחתי (איכה ג)
עשה לי גדר כסעפיות
בענפי עלי היער כסעפיות
דרכי בני גזר אלא נדקן
שעושין בני היערים
שקורין פליש"י: הוה
מפשה. מן התלושין:
אלותא. מקלות גדולים
כמו ולא באלה ולא
ברומח במסכת שבת
(דף ק"ג): ואב"ג דמויא
לקספא רבנן וכו'. שיהא
קשה וראוי לעשות
ממנו בית יד לקרדוס
ולפסל שקורין דולוי"ר
והוא היה שונה להרי"ה:
לא יעול אלא מן האבוס
של כהמה. דלכר הראוי
לאכילה מוכן לכל נודך
אבל עלים הואיל ודרכן
לדכר האסור כגון לעשות
כלים לא המירו לטעמן
אלא להסקיה: שלא
יקטמו: אקיס קאי:
אחד זה ואחד זה. אחד
שבת ואחד יום טוב:
אינו אלא משום שבות.
דקטימה תקון כלאחר
יד הוא ולא תקון מעילא
הוא אלא א"כ מתחבו
וממחקו כספין. והשתא
קא מהדר למרוי קושיא
דלעיל הא דמני לעיל
נקשין לא יקטמו להרי"ה
ר' אליעזר דלמחר כקוטס
לכלי חייב חטאת הכא
גבי קוטס להרי"ה פטור
אבל אסור גזירה שמה
יקטמו לכלי והא דרב
יהודה דמפשה להרי"ה
כרנן דלמרי כקוטס לכלי
פטור אבל אסור הכא
להרי"ה מומר למתחילה:
ולית ליה לרבי אליעזר
כו'. והא הכא דכי מתכוין
לעשות כלי איכא לא
גזרו רבנן למתחילה: כי
תניא הריא. דמוסתקי'.

יוחנן דמחבון לבורקס אם מקלין האור, כלומר אם נגמרה מלאכתן ולא יתבקעו.